

STYRESAK

GÅR TIL: Styremedlemmer
FØRETAK: Helse Vest RHF
DATO: 28.11.2019
SAKSHANDSAMAR: Ivar Eriksen
SAKA GJELD: **Ny eigarskapsmelding**

ARKIVSAK: 2019/8645
STYRESAK: **134/19**

STYREMØTE: 12.12.2019

FORSLAG TIL VEDTAK

Styret tek saka til etterretning.

Oppsummering

Sidan 2002 er det i kvar stortingsperiode lagt fram for Stortinget ei melding om staten sitt samla direkte eigarskap. Ny eigarskapsmelding blei presentert den 22. november 2019. Hovudlinjene i eigarskapspolitikken ligg fast, men gjennom meldinga ønskjer regjeringa å tydeleggjere forventingane til selskapa, mellom anna når det gjeld openheit, mangfald og ansvarskjensle.

Fakta

Regjeringa la den 22. november 2019 fram for Stortinget den nye eigarskapsmeldinga, *Statens direkte eierskap i selskaper – Bærekraftig verdiskaping*.

Sidan 2002 er det i kvar stortingsperiode lagt fram for Stortinget ei slik melding om staten sitt samla direkte eigarskap. Siste melding kom i 2014. I eigarskapsmeldinga blir det gjort greie for kvifor staten eig direkte i selskap (del I) og kva staten eig (del II), inkludert kva som er grunngevinga for eigarskapet og staten sitt mål som eigar med det einskilde selskap.

I tillegg blir det i meldinga gjort greie for korleis staten utøver sitt eigarskap, inkludert staten sine prinsipp for god eigarstyring og staten sine forventningar til selskapa (del III).

Kommentarar

Rammene for eigarutøvinga har lagt fast sidan tidleg på 2000-talet. Desse blir vidareført og sentralt for eigarskapsutøvinga er at den skal bidra til å nå staten sine mål som eigar.

Tidlegare har prinsippa omhandla både staten sin eigarutøving og einskilde forventningar til selskapa. I denne meldinga har regjeringa vald å reindyrke prinsippa for god eigarstyring til berre om omhandle staten sin eigarutøving. Staten sine forventningar til selskapa mellom anna om mål og strategi, kapitalstruktur, mangfald, leiarløn og ansvarleg verksemd, er utvida, tydeleggjort og samla i eit eige kapittel i meldinga (kap. 10).

Revisjonen av prinsippa inneber ikkje endringar i eigarpolitikken. Det som ligg bak endringane er å tydeleggjere kva selskapa og befolkninga elles kan forvente seg av staten som eigar og kva staten forventar seg av selskapa.

Ei opplisting av prinsippa for god eigarstyring er gitt nedanfor:

Statens ti prinsipper for god eierstyring

1. Staten skal være en ansvarlig eier.
2. Staten skal vise åpenhet om statens eierskap og eierutøvelse.
3. Statens eierutøvelse skal bidra til å nå statens mål som eier. Dette skjer gjennom forventninger til selskapene, stemmegivning på generalforsamling og annen eierutøvelse.
4. Statens eierutøvelse skal legge til grunn selskapslovgivningens ansvars- og rollefordeling mellom eier, styret og daglig leder, samt allment anerkjente eierstyringsprinsipper og -standarder.
5. Statens eiermyndighet i selskapet skal utøves på generalforsamling.
6. Styret har ansvaret for å forvalte selskapet. Staten skal vurdere selskapets måloppnåelse og arbeid med statens forventninger og styrets bidrag til dette.
7. Relevant kompetanse skal være hovedhensynet ved statens arbeid med styresammensetting. Staten skal også vektlegge kapasitet og mangfold ut fra selskapets egenart.
8. Statens eierskap skal utøves i tråd med selskapsrettens prinsipper om likebehandling av aksjeeiere.
9. Statens eierrolle skal skilles fra statens øvrige roller.
10. Statlig eierskap skal ikke urettmessig medføre andre konkurransevilkår, verken fordeler eller ulemper, sammenlignet med selskaper uten statlig eierandel.

I kapittel 10 i meldinga blir staten sine forventningar til selskapa omtala. Gjennom å sette tydelege forventningar til selskapa ønskjer staten å bidra til å nå staten sine mål som eigar på ein berekraftig og ansvarleg måte. Dette bidreg også til openheit om kva staten som eigar er oppteken av.

Arbeid med styreval, og omtale av korleis staten følgjer opp selskapa er omtala kapittel 11 og 12.

Staten sine forventningar til selskap er i meldinga oppsummert i følgjande tabell:

Statens forventninger til selskapene

Tema	Staten forventer at:
Overordnet mål for eierutøvelsen	<ul style="list-style-type: none"> Selskapene i kategori 1 og 2 leverer høyest mulig avkastning over tid. Selskapene i kategori 3 har mest mulig effektiv oppnåelse av sektorpolitiske mål. Dersom selskapet også har virksomhet i konkurranse med andre, forventer staten normalt høyest mulig avkastning over tid fra denne delen av selskapets virksomhet.
Bærekraftig verdiskaping, tydelige mål og strategier	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet har en overordnet plan for bærekraftig verdiskaping. Selskapet utarbeider og implementerer tydelige mål og strategier og rapporterer på disse. Valg av risikonivå er en integrert del av selskapets strategi.
Faktorer med betydning for oppnåelse av selskapets mål og gjennomføring av strategi:	
Ressurser og organisering	<ul style="list-style-type: none"> Selskapets ressurser forvaltes og organiseres effektivt og slik at de fremmer oppnåelse av selskapets mål og støtter selskapets strategi. Med ressurser menes alt selskapet nyttiggjør seg av i sine prosesser, som medarbeidere, kapital, bedriftskultur, relasjoner, naturressurser og andre materielle og immaterielle eiendeler. Selskapet arbeider planmessig med rekruttering og utvikling av medarbeidere og har tydelige mål og tiltak for å fremme økt relevant mangfold, inkludert bedre kjønnsbalanse, i selskapet. De børsnoterte selskapene er åpne om hva de anser som hensiktsmessig kapitalstruktur og utbyttensnivå til markedet. De unoterte selskapene er åpne om sine vurderinger av hensiktsmessig kapitalstruktur og utbyttensnivå til eierne.
Insentiver	<ul style="list-style-type: none"> Godtgjørelse og andre insentiver i selskapet fremmer oppnåelse av selskapets mål. Godtgjørelse til ledende ansatte er konkurransedyktig, men ikke lønnsledende og hensynet til moderasjon ivaretas. Selskapet er åpen om utformingen av, nivået på og utviklingen i godtgjørelsen til ledende ansatte. <p>Forventningene er utdypet i statens retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte.</p>
Ansvarlig virksomhet	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet er ledende i sitt arbeid med ansvarlig virksomhet. Selskapet arbeider for å ivareta menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter, redusere sitt klima- og miljøfotavtrykk og forebygge økonomisk kriminalitet som blant annet korrupsjon og hvitvasking av penger. Selskapet har en begrunnet skattepolicy som er offentlig tilgjengelig. Selskapet gjennomfører aktsomhetsvurderinger i tråd med anerkjente metoder. Selskapet er åpen om vesentlige områder, mål og tiltak innenfor sitt arbeid med ansvarlig virksomhet.
Prestasjons- og risikostyring	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet måler verdiskaping, oppnåelse av mål og gjennomføring av tiltaksplaner. De viktigste prestasjonsindikatorerne rapporteres til eierne. Selskapet har effektiv risikostyring som er tilpasset selskapets virksomhet, mål og strategi.
NUES	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet følger Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse, der den er relevant og tilpasset selskapets virksomhet.
Styrets arbeid	<ul style="list-style-type: none"> Styret følger ledende praksis for godt styrearbeid tilpasset selskapets virksomhet.
Åpenhet og rapportering	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet er åpen om og rapporterer på vesentlige forhold knyttet til virksomheten.

Vedlegg:

Meld. St. 8 (2019-2020) Statens direkte eigarskap i selskap